

**នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា**

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ត.ក

ភាគីដាក់ឯកសារ: ក្រុមមេធាវីការពារក្តី នួន ជា

ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

ភាសាដើម: អង់គ្លេស

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី ២៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សាធារណៈ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយ អង្គជំនុំជម្រះ : សាធារណៈ/Public

ឋានៈនៃចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់ណោះអាសន្ន:

ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:

ហត្ថលេខា:

**សំណើរបស់ នួន ជា សុំដាក់សារធារណៈបន្ថែមទៅលើបណ្តឹងសាទុក្របស់ខ្លួន
ប្រចាំខែនៃសាលប្រក្រមនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១**

ដាក់ដោយ៖

ក្រុមមេធាវីការពារក្តី នួន ជា៖

ស៊ុន អុវណ

Victor KOPPE

ព្រ៉ៃ ផល្លា

ស៊ុន វិសាល

លីវ សុវណ្ណា

Doreen CHEN

Joshua ROSENSWEIG

Xiaoyang NIE

ចម្លងជូន៖

សហជនជាប់ចោទ

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖

ជា លាង

Nicholas KOUMJIAN

សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

ពេជ អង្គ

Marie GUIRAUD

អនុលោមតាមមាត្រា ៨.១ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត អ.វ.ត.ក សហមេធាវីការពារក្តី នួន ជា (“មេធាវីការពារក្តី”) តទៅនេះសូមដាក់សំណើសុំដាក់សារណាបន្ថែមទៅលើបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹងសាលក្រមនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ (“បណ្តឹងសាទុក្ខ”)៖

១. នៅថ្ងៃទី ២៩ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៤ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់បណ្តឹងដិតចិត្តទៅកាន់អង្គជំនុំជម្រះពិសេសដើម្បីស្នើសុំដកចៅក្រម និង ណុន ចៅក្រម យ៉ា សុខន ចៅក្រម យូរ ឧត្តរា និង ចៅក្រម Jean-Marc Lavergne ទាំងអស់ចេញពីដំណើរការនីតិវិធីបន្តទៀតប្រឆាំងនឹងលោក នួន ជា¹។ នៅថ្ងៃទី ១៤ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៤ អង្គជំនុំជម្រះពិសេសបានបដិសេធបណ្តឹងនេះ និង បណ្តឹងស្រដៀងគ្នានេះដែរ របស់មេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន (“សេចក្តីសម្រេច”) ដោយមតិភាគច្រើន ៤ ទល់នឹង ១ ដែលចៅក្រម Rowan Downing មានមតិជំទាស់²។ អង្គជំនុំជម្រះពិសេសបានណែនាំថា សម្ភាងហេតុទៅលើសេចក្តីសម្រេចដោយមតិភាគច្រើន និង មតិជំទាស់ នឹងត្រូវជូនដំណឹងដល់ភាគីជាភាសា “ខ្មែរ អង់គ្លេស និង បារាំង” នៅពេលដែលឯកសារ [ទាំងបីភាសា] ត្រូវបានបញ្ចប់³។
២. មេធាវីការពារក្តីមានបំណងយោងជាលម្អិតទៅលើសម្ភាងហេតុនៃសេចក្តីសម្រេចនេះ និងជាពិសេសមតិជំទាស់របស់ចៅក្រម Downing នៅក្នុងបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន ដែលនឹងត្រូវដាក់នៅថ្ងៃទី ២៩ ខែ ធ្នូ ខាងមុខនេះ។ ដោយសារតែមូលហេតុនេះ បានជានៅថ្ងៃទី ១៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤ ដែលមានរយៈពេលជាងមួយខែបន្ទាប់ពីសេចក្តីសម្រេចត្រូវបានចេញ មេធាវីការពារក្តីដោយពិចារណាពីស្ថានភាព និងផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌ បានធ្វើស្នើសុំថា ប្រសិនបើសម្ភាងហេតុនៃសេចក្តីសម្រេច នឹងមិនត្រូវបានជូនដល់គ្រប់ភាគីជាបីភាសានៅថ្ងៃទី ១៩ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤នោះទេ អង្គជំនុំជម្រះពិសេសគួរតែជូនដល់ភាគីជាសំណើយោគយល់ជាភាសាអង់គ្លេសតែមួយភាសាមុន⁴។ នៅថ្ងៃទី ១៧ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤

¹ ឯកសារ E314/6 “បណ្តឹងដិតចិត្តរបស់ នួនជា ប្រឆាំងនឹងចៅក្រម និង ណុន ចៅក្រម យ៉ា សុខន ចៅក្រម Jean-Marc Lavergne និង ចៅក្រម យូរ ឧត្តរា” ថ្ងៃទី២៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០១៤

² ឯកសារ E314/12 “សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងដិតចិត្តចៅក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង” ថ្ងៃទី ១៤ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៤ ទំព័រទី ៣។

³ ឯកសារ E314/12 ទំព័រទី ៣។

⁴ សារអេឡិចត្រូនិចពីទីប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់ផ្នែកច្បាប់របស់មេធាវីការពារក្តី ជូន មន្ត្រីច្បាប់របស់អង្គជំនុំជម្រះពិសេស ថ្ងៃទី ១៦ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤។

០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ត.ក

អង្គជំនុំជម្រះពិសេសបានបដិសេធសំណើនេះ ដោយលើកឡើងថា “វាជាការមិនត្រឹមត្រូវទេ ដែលសម្លាងហេតុនឹងត្រូវជូនតែមួយភាសាទៅភាគី។ វាចាំបាច់ត្រូវតែជាបីភាសា”⁵។ អង្គជំនុំជម្រះពិសេសក៏បានណែនាំផងដែរថា “ដោយសារស្ថានភាពនៃការបកប្រែក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ និងការពិនិត្យមើលឡើងវិញគឺ វាទំនងណាស់ថា [សម្លាងហេតុនេះនឹងមិនត្រូវបានចែកជូន] នៅមុនថ្ងៃទី ២៩ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤នោះទេ”⁶។

៣. នៅថ្ងៃទី ១៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤ មេធាវីការពារក្តី បានស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះពិសេសសុំឱ្យពិចារណាឡើងវិញពិសេសចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនដែលនឹងមិនចែកជូនសំណើយោគយល់ជាភាសាអង់គ្លេសជាមុន។ មេធាវីការពារក្តីបានលើកឡើងថា ការធ្វើបែបនេះអាចធ្វើទៅបាននៅក្នុងករណីលើកលែង ដែលភាគីទាំងអស់មានលទ្ធភាពយល់ភាសាអង់គ្លេសបាន។ អង្គជំនុំជម្រះពិសេសក៏ធ្លាប់បានអនុញ្ញាតឱ្យមេធាវីការពារក្តី និង សហព្រះរាជអាជ្ញា ដាក់ឯកសារតែមួយភាសាក្នុងពេលដំណើរការបណ្តឹងដិតចិត្ត⁷ ហើយការអនុវត្តរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង នៅក្នុងការជូនសំណើយោគយល់ជាភាសាអង់គ្លេសតែមួយភាសាក៏ធ្លាប់មានដែរ⁸។ នៅថ្ងៃដែល អង្គជំនុំជម្រះពិសេសបានបដិសេធសំណើនេះ ដោយសារតែចៅក្រម Downing ក៏មានមតិជំទាស់ផងដែរទៅនឹងបណ្តឹងរបស់មេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន និង “ដូច្នោះហើយសម្លាងហេតុនឹងមិនចែកជូនតែភាសាអង់គ្លេសមួយបានទេ”⁹។

៤. មេធាវីការពារក្តីសូមបញ្ជាក់ថា សម្លាងហេតុនៃសេចក្តីសម្រេច និងជាពិសេសមតិជំទាស់របស់ចៅក្រម Downing គឺមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់បណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន។ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដោយផ្អែកលើការណែនាំរបស់អង្គជំនុំជម្រះពិសេស គឺវាទំនងណាស់ថា មេធាវីការពារក្តីនឹង

⁵ សារអេឡិចត្រូនិចពី មន្ត្រីច្បាប់របស់អង្គជំនុំជម្រះពិសេស ជូន ទីប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់ផ្នែកច្បាប់របស់មេធាវីការពារក្តី ថ្ងៃទី ១៧ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤។

⁶ សារអេឡិចត្រូនិចពី មន្ត្រីច្បាប់របស់អង្គជំនុំជម្រះពិសេស ជូន ទីប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់ផ្នែកច្បាប់របស់មេធាវីការពារក្តី ថ្ងៃទី ១៧ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤ (បញ្ជាក់បន្ថែម)។

⁷ ឯកសារ E314/11 “សេចក្តីសម្រេចលើសំណើបន្ទាន់បង្ខំពាក់ព័ន្ធនឹងបណ្តឹងដិតចិត្ត” ថ្ងៃទី១៤ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៤។

⁸ សារអេឡិចត្រូនិចពីទីប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់ផ្នែកច្បាប់របស់មេធាវីការពារក្តី ជូន មន្ត្រីច្បាប់របស់អង្គជំនុំជម្រះពិសេស (មានឯកសារភ្ជាប់) ថ្ងៃទី ១៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤ ។

⁹ សារអេឡិចត្រូនិចពី មន្ត្រីច្បាប់របស់អង្គជំនុំជម្រះពិសេស ជូន ទីប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់ផ្នែកច្បាប់របស់មេធាវីការពារក្តី ថ្ងៃទី ១៨ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤។

០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ត.ក

មិនទទួលបានសម្ពាងហេតុនេះនៅមុនថ្ងៃទី ២៩ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤ នោះទេ។ ហើយឧទាហរណ៍ថា បណ្តឹងសាទុក្ខនឹងត្រូវដាក់ក្នុងពេល៥ថ្ងៃ នៃថ្ងៃធ្វើការ ទោះបីជាក្នុងករណីដែលមេធាវីការពារក្តីនឹង ទទួលបាននូវសម្ពាងហេតុនៅថ្ងៃនេះក៏ដោយ វាក៏នឹងនៅតែមិនសមហេតុផលទេ ដែលមេធាវីការពារក្តី អាចប្រើប្រាស់អំណះអំណាងសម្រាប់បណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន ដោយពិចារណាចេញពីសេចក្តីសម្រេច ដោយមតិភាគច្រើន និង មតិជំទាស់។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយ នៅក្នុងកាលៈទេសៈនេះ មេធាវីការ ពារក្តីសូមស្នើដាក់សារណាបន្ថែមទៅលើបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន ដោយសារតែមានអំណះអំណាង បន្ថែមទៀតនៅក្នុងសម្ពាងហេតុរបស់អង្គជំនុំជម្រះពិសេស។ បន្ថែមពីលើនេះ ដើម្បីឱ្យភាគីអាចពិនិត្យ អំណះអំណាងបន្ថែមនេះឱ្យបានឆាប់រហ័ស មេធាវីការពារក្តីសូមស្នើដាក់សារណាបន្ថែមនេះតែជាភាសា អង់គ្លេសមួយជាមុន ដោយការបកប្រែជាភាសាខ្មែរនឹងដាក់តាមក្រោយ។

- ៥. សម្រាប់ហេតុផលទាំងអស់នេះ មេធាវីការពារក្តីសូមស្នើដល់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលថា៖
  - ក. អនុញ្ញាតឱ្យមេធាវីការពារក្តីដាក់សារណាបន្ថែមទៅលើបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន ដោយមាន អំណះអំណាងបន្ថែមចេញពីសម្ពាងហេតុនៃសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះពិសេស។
  - ខ. ចេញរយៈពេលកំណត់ចំនួន១៤ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីការជូនដំណឹងរបស់អង្គជំនុំជម្រះពិសេសអំពី សម្ពាងហេតុ សម្រាប់ការដាក់សារណាបន្ថែមនេះ និង
  - គ. អនុញ្ញាតឱ្យមេធាវីការពារក្តីដាក់សារណាបន្ថែមនេះតែជាភាសាអង់គ្លេសមុន ដោយឯកសារ បកប្រែជាភាសាខ្មែរនឹងដាក់តាមក្រោយ។

សហមេធាវីការពារក្តី នួន ជា

សុន អារុណ

Victor KOPPE